

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ІННОВАТИКИ,
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ ТА ІНФРАСТРУКТУРИ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор Навчально-наукового
інституту інноватики,
природокористування та
інфраструктури

Василь БРИЧ

« 30 »

08

2024 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-
педагогічної роботи

Віктор ОСТРОВЕРХОВ

« 30 »

2024 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ:

Директор Навчально-наукового інституту
новітніх освітніх технологій

В'ячеслав ПИТЕЛЬ

« 30 »

2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

з дисципліни
«ФІЗИКА»

ступінь вищої освіти – бакалавр

галузь знань – 19 Архітектура та будівництво

спеціальність – 193 «Геодезія та землеустрій»

освітньо-професійна програма – Експертна оцінка землі та

нерухомого майна

Кафедра кібербезпеки

Форма навчання	Курс	Семестри	Лекції (год.)	Практ. заняття (год.)	ІРС (год.)	Тренінг (год)	СРС, (год)	Разом (год.)	Екзамен, семестр
Денна	1	2	30	30	4	4	52	120	2
Заочна	1	2	8	4	-	-	108	120	2

Тернопіль - 2024

30.08.2024

Робоча програма складена на основі освітньо-професійної програми підготовки бакалавра галузі знань 19 Архітектура та будівництво спеціальності 193 «Геодезія та землеустрій», затвердженої Вченою радою ЗУНУ (протокол №11 від 26 червня 2024 р.).

Робочу програму склав кандидат фізико-математичних наук, доктор технічних наук, професор, професор кафедри кібербезпеки Михайло КАСЯНЧУК

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри кібербезпеки, протокол №1 від 26. 08. 2024 р.

Завідувач кафедри кібербезпеки Василь ЯЦКІВ

Розглянуто та схвалено групою забезпечення спеціальності Геодезія та землеустрій, протокол № 7 від 30. 08. 2024 р.

Керівник групи
забезпечення спеціальності Ігор ПЕРОВИЧ

Гарант освітньо-професійної
програми Ігор ПЕРОВИЧ

СТРУКТУРА РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1. Опис дисципліни “Фізика”

Дисципліна “Фізика”	Галузь знань, спеціальність, СВО	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів – 4	галузь знань – 19 Архітектура та будівництво	Статус дисципліни Обов’язкова Мова навчання українська
Кількість залікових модулів – 5	спеціальність – 193 Геодезія та землеустрій	Рік підготовки: <i>Денна – 1</i> <i>Заочна – 1</i> Семестр: <i>Денна – 2</i> <i>Заочна – 2</i>
Кількість змістових модулів – 3	ступінь вищої освіти – бакалавр	Лекції (год): <i>Денна – 30</i> <i>Заочна – 8</i> Практичні заняття (год): <i>Денна – 30</i> <i>Заочна – 4</i>
Загальна кількість годин – 120		Самостійна робота (год): денна – 52, заочна – 108. Тренінг (год.): денна – 4 год. Індивідуальна робота (год): денна – 4.
Тижневих годин – 8, з них аудиторних – 4		Вид підсумкового контролю – екзамен

2. Мета й завдання вивчення дисципліни “Фізика”

2.1. Мета вивчення дисципліни

Метою вивчення дисципліни “Фізика” є формування у студентів достатньо широкої підготовки в галузі фізики, оволодіння фундаментальними поняттями, законами і теоріями класичної та сучасної фізики, що забезпечує їм ефективне опанування спеціальних дисциплін і подальшу можливість використання нових фізичних принципів у галузі геодезії та землеустрою.

Вивчення курсу “Фізика» передбачає наявність систематичних та ґрунтовних знань із суміжних курсів («Математичне опрацювання геодезичних вимірів», «Топографія»), а також цілеспрямованої роботи на лекційних та практичних заняттях, самостійної роботи студентів.

2.2. Завдання вивчення дисципліни

Завданням вивчення фізики є:

1. Дати студентам теоретичні знання з основних фундаментальних понять класичної та сучасної фізики.
2. Навчити студентів методам та навичкам розв’язування конкретних задач.
3. Сформувати у студентів майбутнього світогляд та сучасне фізичне мислення. Цю задачу слід розглядати як базову частину підготовки майбутнього спеціаліста з геодезії та землеустрою.

В результаті вивчення дисципліни студент повинен знати:

- основні фундаментальні поняття, теорії та закони класичної та сучасної фізики;
- основні методи розв’язування фізичних задач;
- особливості, з якими відбуваються основні фізичні процеси в обладнанні геодезії та землеустрою.

В результаті вивчення дисципліни студент повинен вміти:

- розв’язувати основні типи фізичних задач;

- дати пояснення основним фізичним процесам і явищам;
- використовувати здобуті знання на практиці;
- застосувати фундаментальні знання на практиці при роботі з устаткуванням геодезії та землеустрою.

2.3 Найменування та опис компетентностей, формування котрих забезпечує вивчення дисципліни:

- здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

2.4. Передумови для вивчення дисципліни

Вивчення курсу «Фізика» передбачає наявність систематичних та ґрунтовних знань із суміжних курсів («Математичне опрацювання геодезичних вимірів», «Топографія»), а також цілеспрямованої роботи на лекційних та практичних заняттях, самостійної роботи студентів.

2.5 Результати навчання

- знати та застосовувати у професійній діяльності нормативноправові акти, нормативно-технічні документи, довідкові матеріали в сфері геодезії, землеустрою, і суміжних галузей.

2.6. Завдання лекційних занять

Мета проведення лекцій полягає у:

- викладенні студентам у відповідності з програмою та робочим планом основних принципів та фундаментальних законів класичної та сучасної фізики, звертаючи головну увагу на фізичний зміст конкретних прикладних завдань та необхідність і можливість їх використання в практичній фаховій діяльності;
- сформувати у студентів цілісну систему теоретичних знань з курсу "Фізика".

2.7. Завдання проведення практичних занять

Проведення практичних занять, як одна з основних форм навчального процесу, передбачає поглиблення розуміння і застосування на практиці основних законів фізики.

Завдання проведення практичних занять:

- розв'язувати основні типи фізичних задач;
- дати пояснення основним фізичним процесам і явищам;
- використовувати здобуті знання на практиці;
- застосувати фундаментальні знання на практиці при роботі з обладнанням геодезії та землеустрою.

3. Програма навчальної дисципліни «Фізика»

Змістовий модуль 1. Механіка і молекулярна фізика.

Тема 1. Фізика та її роль в галузі геодезії та землеустрою. Кінематика поступального та обертального рухів матеріальної точки.

1. Фізика та її роль в галузі геодезії та землеустрою. 2. Системи фізичних одиниць. 3. Основні поняття та визначення механіки. 4. Кінематика. 5. Переміщення, швидкість та прискорення. 6. Кінематика поступального руху матеріальної точки. 7. Обертний рух. 8. Нормальне і тангенціальне прискорення. 9. Кутова швидкість та кутове прискорення. 10. Зв'язок між лінійними та кутовими величинами.

Тема 2. Закони динаміки.

1. Динаміка. 2. Основні поняття та визначення динаміки. 3. Закони Ньютона. 4. Поняття імпульсу. 5. Закон збереження імпульсу. 6. Поняття механічної роботи. 7. Потужність. 8. Кінетична та потенціальна енергія. 9. Закон збереження механічної енергії.

Тема 3. Механічні коливання та хвилі.

1. Модель та рівняння гармонічних коливань. 2. Кінетична, потенціальна та повна енергія механічних коливань. 3. Математичний маятник. 4. Рівняння затухаючих коливань. 5. Коефіцієнт затухання. 6. Вимушені коливання. 7. Резонанс. 8. Поняття механічних хвиль. 9. Рівняння плоскої біжучої хвилі. 10. Енергія та інтенсивність хвилі. 11. Інтерференція та дифракція хвиль. 12. Ефект Доплера. 13. Стоячі хвилі. 14. Елементи акустики, екологічні проблеми акустики.

Тема 4. Динаміка обертального руху твердого тіла. Механіка рідин і газів.

1. Основне рівняння обертального руху твердого тіла. 2. Момент сили. 3. Момент інерції. 4. Момент інерції диска та стержня. 5. Теорема Штейнера. 6. Закон Паскаля. 7. Закон Архімеда. 8.

Рівняння неперервності. Закон Бернуллі. 9. В'язкість рідин. Поверхневий натяг. 10. Вологість повітря. 11. Атмосферний тиск. Барометрія. 12. Явище дифузії.

Тема 5. Основи молекулярно-кінетичної теорії газів. Основи термодинаміки.

1. Основні положення МКТ. 2. Основне рівняння МКТ. 3. Рівняння Клапейрона-Менделєєва. 4. Основні закони ідеального газу. 5. Ізопроцеси. 6. Термодинамічна система. 7. Внутрішня енергія тіла. Перший закон термодинаміки. 8. Адіабатний процес. 9. Робота газу при ізопроцесах. 10. Теплоємність. Фазові переходи. 11. Теплова і холодильна машина. Цикл Карно. 12. Другий закон термодинаміки. 13. Екологічні проблеми теплових машин.

Змістовий модуль 2. Електрика і магнетизм.

Тема 6. Закон Кулона. Електричне поле.

1. Електрична взаємодія заряджених тіл. 2. Закон Кулона. 3. Електричне поле. 4. Напруженість електричного поля. 5. Робота сил електростатичного поля. 6. Потенціал. 7. Напруга. 8. Електроємність. Конденсатори, їх види. 9. Енергія зарядженого конденсатора.

Тема 7. Постійний електричний струм.

1. Електричний струм. 2. Густина струму. 3. Джерела струму. 4. Електрорушійна сила (ЕРС). 5. Робота і потужність струму. 6. Закони Ома і Джоуля-Ленца. 7. Правила Кірхгофа.

Тема 8. Закон Ампера. Магнітне поле.

1. Магнітна взаємодія струмів. Закон Ампера. 2. Індукція та напруженість магнітного поля. 3. Визначення напрямку сили Ампера. 4. Магнітне поле прямого, колового та соленоїдного струмів. 5. Сила Лоренца. 6. Задача про рух зарядженої частинки в електричному і магнітному полях. 7. Радіус, частота, період та крок руху зарядженої частинки. 8. Визначення напрямку сили Лоренца.

Тема 9. Магнітний потік. Електромагнітна індукція та самоіндукція.

1. Робота по переміщенню провідника зі струмом в магнітному полі. 2. Магнітний потік. 3. Явище електромагнітної індукції. 4. ЕРС індукції. 5. Визначення напрямку індукційного струму. Правило Ленца. 6. Вихрові струми. 7. Явище самоіндукції. ЕРС самоіндукції. 8. Індуктивність. Струми вмикання та розмикання. 9. Енергія магнітного поля струму.

Тема 10. Змінний струм. Закон Ома для змінного струму.

1. Отримання змінної ЕРС. 2. Змінний та квазістаціонарний струми. Діючі і середні значення змінного струму. 3. Закон Ома для змінного струму. 4. Послідовний резонанс. 5. Робота і потужність в колах змінного струму, активна і реактивна потужність. 6. Коефіцієнт потужності змінного струму. 7. Передавання електричної енергії. 8. Трансформатор, режими його роботи. Коефіцієнт трансформації. 9. Екологічні проблеми добування електричної енергії.

Змістовий модуль 3. Електромагнітні коливання та хвилі. Оптика.

Тема 11. Електромагнітні коливання та хвилі.

1. Електричний коливальний контур. 2. Власні електромагнітні коливання. 3. Затухаючі електромагнітні коливання. 4. Вимушені електромагнітні коливання. Резонанс. 5. Електромагнітні хвилі. 6. Випромінювання та реєстрація електромагнітних хвиль. 7. Шкала електромагнітних хвиль. 8. Вплив електромагнітного та радіаційного випромінювання на екологію.

Тема 12. Геометрична оптика.

1. Основні закони геометричної оптики. 2. Рефракція. 3. Принцип Ферма. 4. Оптична довжина ходу. 5. Тонкі лінзи, їх характерні промені. 6. Побудова зображень в тонких лінзах.

Тема 13. Інтерференція світлових хвиль.

1. Інтерференція світлових хвиль. 2. Оптична різниця ходу. 3. Умови інтерференційних максимумів та мінімумів. 4. Приклади застосування та способи спостереження інтерференції. 5. Кільця Ньютона.

Тема 14. Дифракція, дисперсія та поляризація світлових хвиль.

1. Дифракція світла. 2. Принцип Гюйгенса-Френеля. 3. Умови спостереження дифракції. 4. Дифракційна картина від круглого отвору та круглого диску. 5. Дифракційні ґратки. 6. Умова максимуму дифракційної ґратки. 7. Роздільна здатність оптичних приладів. 8. Залежність показника заломлення світла від довжини хвилі. Дисперсія світла. 9. Поглинання та розсіяння світла. 10. Поляризація світла. Закон Брюстера. 11. Подвійне променезаломлення. 12. Поляризатори та аналізатори. Закон Малюса. 13. Повертання площини поляризації. 14. Поляриметри, їх застосування.

Тема 15. Квантова оптика. Фотоефект. Фотони. Поняття про лазери.

1. Основні положення квантової оптики. 2. Фотоефект. 3. Закони фотоефекту. 4. Рівняння Ейнштейна. 5. Фотоелементи та їх застосування. 6. Фотони. 7. Маса та імпульс фотона. 8. Тиск світла, досліди Лебедева. 9. Поняття про лазери. 10. Екологічні проблеми сонячних джерел енергії.

4. Структура залікового кредиту дисципліни “Фізика”

4.1 Структура залікового кредиту дисципліни “Фізика” для ДФН

	Кількість годин					
	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Індивідуальна робота	Тренінг	Контрольні заходи
<i>Змістовий модуль 1. Механіка і молекулярна фізика.</i>						
Тема 1. Фізика та її роль в галузі геодезії та землеустрою. Кінематика поступального та обертального рухів матеріальної точки.	2	2	-	1	1	Поточне опитування
Тема 2. Закони динаміки.	2	2	5			
Тема 3. Механічні коливання та хвилі.	2	2	-			
Тема 4. Динаміка обертального руху твердого тіла. Механіка рідин і газів.	2	2	-			
Тема 5. Основи молекулярно-кінетичної теорії газів. Основи термодинаміки.	2	2	11			
<i>Змістовий модуль 2. Електрика і магнетизм</i>						
Тема 6. Закон Кулона. Електричне поле.	2	2	4	1	1	Поточне опитування
Тема 7. Постійний електричний струм.	2	2	8			
Тема 8. Закон Ампера. Магнітне поле.	2	2	2			
Тема 9. Магнітний потік. Електромагнітна індукція та самоіндукція.	2	2	2			
Тема 10. Змінний струм. Закон Ома для змінного струму.	2	2	-			
<i>Змістовий модуль 3. Електромагнітні коливання та хвилі. Оптика.</i>						
Тема 11. Електромагнітні коливання та хвилі.	2	2	4	2	2	Поточне опитування
Тема 12. Геометрична оптика.	2	2	4			
Тема 13. Інтерференція світлових хвиль.	2	2	-			
Тема 14. Дифракція, дисперсія та поляризація світлових хвиль.	2	2	-			
Тема 15. Квантова оптика. Фотоефект. Фотони. Поняття про лазери.	2	2	12			
Разом	30	30	52	4	4	

4.2 Структура залікового кредиту дисципліни “Фізика” для ЗФН

	Кількість годин			
	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Контрольні заходи

Тема 1. Фізика та її роль в галузі геодезії та землеустрою. Кінематика поступального та обертального рухів матеріальної точки.	0,5	-	-	Поточне опитування
Тема 2. Закони динаміки.	0,5	-	11	
Тема 3. Механічні коливання та хвилі.	0,5	-	-	
Тема 4. Динаміка обертального руху твердого тіла. Механіка рідин і газів.	0,5	1	-	
Тема 5. Основи молекулярно-кінетичної теорії газів. Основи термодинаміки.	1	-	25	
Тема 6. Закон Кулона. Електричне поле.	0,5	1	9	
Тема 7. Постійний електричний струм.	0,5	-	18	
Тема 8. Закон Ампера. Магнітне поле.	0,5	-	5	
Тема 9. Магнітний потік. Електромагнітна індукція та самоіндукція.	0,5	-	4	
Тема 10. Змінний струм. Закон Ома для змінного струму.	0,5	-	-	
Тема 11. Електромагнітні коливання та хвилі.	0,5	1	8	
Тема 12. Геометрична оптика.	0,5	-	-	
Тема 13. Інтерференція світлових хвиль.	0,5	1	-	
Тема 14. Дифракція, дисперсія та поляризація світлових хвиль.	0,5	-	-	
Тема 15. Квантова оптика. Фотоефект. Фотони. Поняття про лазери.	0,5	-	28	
Разом	8	4	108	

5. Тематика практичних занять.

5.1. Тематика практичних занять для ДФН

Практичне заняття №1

Тема: Фізика та її роль в галузі геодезії та землеустрою. Кінематика поступального та обертального рухів матеріальної точки.

Мета: Вивчення та дослідження кінематики поступального та обертального рухів матеріальної точки.

Питання для обговорення:

1. Фізика та її роль в галузі геодезії та землеустрою. Системи фізичних одиниць.
2. Основні поняття та визначення механіки. Кінематика.
3. Переміщення, швидкість та прискорення. Кінематика поступального руху матеріальної точки.
4. Обертаний рух. Нормальне і тангенціальне прискорення.
5. Кутова швидкість та кутове прискорення.
6. Зв'язок між лінійними та кутовими величинами.

Література: 1-12.

Практичне заняття № 2

Тема: Закони динаміки.

Мета: Вивчення та дослідження законів динаміки.

Питання для обговорення:

1. Динаміка. Основні поняття та визначення динаміки.
2. Закони Ньютона.
3. Поняття імпульсу. Закон збереження імпульсу.
4. Поняття механічної роботи.
5. Потужність.
6. Кінетична та потенціальна енергія. Закон збереження механічної енергії.

Література: 1-12.

Практичне заняття №3

Тема: Механічні коливання та хвилі.

Мета: Вивчення та дослідження механічних коливань та хвиль.

Питання для обговорення:

1. Модель та рівняння гармонічних коливань. Кінетична, потенціальна та повна енергія механічних коливань.
  2. Математичний маятник.
  3. Рівняння затухаючих коливань. Коефіцієнт затухання.
  4. Вимушені коливання. Резонанс.
  5. Поняття механічних хвиль. Рівняння плоскої біжучої хвилі. Енергія та інтенсивність хвилі.
  6. Інтерференція та дифракція хвиль.
  7. Ефект Доплера.
  8. Стоячі хвилі.
  9. Елементи акустики.
- Література: 1-12.

Практичне заняття №4

Тема: Динаміка обертового руху твердого тіла. Механіка рідин і газів.

Мета: Вивчення та дослідження динаміки обертового руху твердого тіла та механіки рідин і газів.

Питання для обговорення:

1. Основне рівняння обертового руху твердого тіла.
  2. Момент сили. Момент інерції.
  3. Момент інерції диска та стержня. Теорема Штейнера.
  4. Закон Паскаля.
  5. Закон Архімеда.
  6. Рівняння неперервності. Закон Бернуллі.
  7. Підймальна сила крила літака.
  8. В'язкість рідин. Поверхневий натяг.
- Література: 1-12.

Практичне заняття №5

Тема: Основи молекулярно-кінетичної теорії газів. Основи термодинаміки.

Мета: Вивчення та дослідження основ молекулярно-кінетичної теорії газів та основ термодинаміки.

Питання для обговорення:

1. Основні положення МКТ. Основне рівняння МКТ.
  2. Рівняння Клапейрона-Менделєєва. Основні закони ідеального газу. Ізопроееси.
  3. Швидкості газових молекул.
  4. Термодинамічна система. Внутрішня енергія тіла. Перший закон термодинаміки.
  5. Адіабатний процес.
  6. Робота газу при ізопроеесах.
  7. Теплоємність. Фазові переходи.
  8. Теплова і холодильна машина. Цикл Карно.
  9. Другий закон термодинаміки.
- Література: 1-12.

Практичне заняття № 6

Тема: Закон Кулона. Електричне поле.

Мета: Вивчення та дослідження закону Кулона та параметрів електричного поля.

Питання для обговорення:

1. Електрична взаємодія заряджених тіл. Закон Кулона.
  2. Електричне поле. Напруженість електричного поля.
  3. Робота сил електростатичного поля. Потенціал. Напряга.
  4. Електроємність. Конденсатори, їх види.
  5. Енергія зарядженого конденсатора.
- Література: 1-12.

Практичне заняття № 7

Тема: Постійний електричний струм.

Мета: Вивчення та дослідження законів постійного електричного струму.

Питання для обговорення:

1. Електричний струм. Густина струму.
  2. Джерела струму. Електрорушійна сила (ЕРС).
  3. Робота і потужність струму.
  4. Закони Ома і Джоуля-Ленца.
  5. Правила Кірхгофа.
- Література: 1-12.

Практичне заняття № 8

Тема: Закон Ампера. Магнітне поле.

Мета: Вивчення та дослідження закону Ампера та параметрів магнітного поля.

Питання для обговорення:

1. Магнітна взаємодія струмів. Закон Ампера.
  2. Індукція та напруженість магнітного поля. Визначення напрямку сили Ампера.
  3. Магнітне поле прямого, колового та соленоїдного струмів.
  4. Сила Лоренца. Задача про рух зарядженої частинки в електричному і магнітному полях.
  5. Радіус, частота, період та крок руху зарядженої частинки.
  6. Визначення напрямку сили Лоренца.
- Література: 1-12.

Практичне заняття № 9

Тема: Магнітний потік. Електромагнітна індукція та самоіндукція.

Мета: Вивчення та дослідження параметрів магнітного потоку, явища електромагнітної індукції та самоіндукції.

Питання для обговорення:

1. Робота по переміщенню провідника зі струмом в магнітному полі. Магнітний потік.
  2. Явище електромагнітної індукції. ЕРС індукції.
  3. Визначення напрямку індукційного струму. Правило Ленца. Вихрові струми.
  4. Явище самоіндукції. ЕРС самоіндукції. Індуктивність.
  5. Струми вмикання та розмикання.
  6. Енергія магнітного поля струму.
- Література: 1-12.

Практичне заняття № 10

Тема: Змінний струм. Закон Ома для змінного струму.

Мета: Вивчення та дослідження параметрів змінного струму та закону Ома для змінного струму.

Питання для обговорення:

1. Отримання змінної ЕРС. Змінний та квазістаціонарний струми.
  2. Діючі і середні значення змінного струму.
  3. Закон Ома для змінного струму. Послідовний резонанс.
  4. Робота і потужність в колах змінного струму, активна і реактивна потужність. Коефіцієнт потужності змінного струму.
  5. Передавання електричної енергії. Трансформатор, режими його роботи. Коефіцієнт трансформації.
- Література: 1-12.

Практичне заняття № 11

Тема: Електромагнітні коливання та хвилі.

Мета: Вивчення та дослідження електромагнітних коливань та хвиль.

Питання для обговорення:

1. Електричний коливальний контур. Власні електромагнітні коливання.
  2. Затухаючі електромагнітні коливання.
  3. Вимушені електромагнітні коливання. Резонанс.
  4. Електромагнітні хвилі. Випромінювання та реєстрація електромагнітних хвиль.
  5. Шкала електромагнітних хвиль.
- Література: 1-12.

Практичне заняття № 12

Тема: Геометрична оптика.

Мета: Вивчення та дослідження основних законів геометричної оптики.

Питання для обговорення:

1. Основні закони геометричної оптики.
2. Принцип Ферма.
3. Оптична довжина ходу.
4. Тонкі лінзи, їх характерні промені.
5. Побудова зображень в тонких лінзах.

Література: 1-12.

Практичне заняття № 13

Тема: Інтерференція світлових хвиль.

Мета: Вивчення та дослідження явища інтерференції світлових хвиль.

Питання для обговорення:

1. Інтерференція світлових хвиль. Оптична різниця ходу.
2. Умови інтерференційних максимумів та мінімумів.
3. Приклади застосування та способи спостереження інтерференції.
4. Кільця Ньютона.

Література: 1-12.

Практичне заняття № 14

Тема: Дифракція, дисперсія та поляризація світлових хвиль.

Мета: Вивчення та дослідження явищ дифракції, дисперсії та поляризації світлових хвиль.

Питання для обговорення:

1. Дифракція світла. Умови спостереження дифракції.
2. Дифракційна картина від круглого отвору та круглого диску.
3. Дифракційні ґратки. Умова максимуму дифракційної ґратки.
4. Роздільна здатність оптичних приладів.
5. Залежність показника заломлення світла від довжини хвилі. Дисперсія світла.
6. Поглинання та розсіяння світла.
7. Поляризація світла. Подвійне променезаломлення.
8. Поляризатори та аналізатори. Закон Малюса.
9. Повертання площини поляризації. Поляриметри, їх застосування.

Література: 1-12.

Практичне заняття №15

Тема: Квантова оптика. Фотоефект. Фотони. Поняття про лазери.

Мета: Вивчення та дослідження законів квантової оптики, фотоефекту, фотонів, засвоєння поняття про лазери.

Питання для обговорення:

1. Основні положення квантової оптики.
2. Фотоефект. Закони фотоефекту. Рівняння Ейнштейна.
3. Фотоелементи та їх застосування.
4. Фотони. Маса та імпульс фотона.
5. Тиск світла, досліди Лебедева.
6. Поняття про лазери.

Література: 1-12.

5.2. Тематика практичних занять для ЗФН

Практичне заняття №1

Тема: Динаміка обертового руху твердого тіла. Механіка рідин і газів.

Мета: Вивчення та дослідження динаміки обертового руху твердого тіла та механіки рідин і газів.

Питання для обговорення:

1. Основне рівняння обертового руху твердого тіла.
2. Момент сили. Момент інерції.
3. Момент інерції диска та стержня. Теорема Штейнера.
4. Закон Паскаля.

5. Закон Архімеда.
6. Рівняння неперервності. Закон Бернуллі.
7. Підймальна сила крила літака.
8. В'язкість рідин. Поверхневий натяг.

Література: 1-12.

Практичне заняття № 2

Тема: Закон Кулона. Електричне поле.

Мета: Вивчення та дослідження закону Кулона та параметрів електричного поля.

Питання для обговорення:

1. Електрична взаємодія заряджених тіл. Закон Кулона.
2. Електричне поле. Напруженість електричного поля.
3. Робота сил електростатичного поля. Потенціал. Напруга.
4. Електроємність. Конденсатори, їх види.
5. Енергія зарядженого конденсатора.

Література: 1-12.

Практичне заняття № 3

Тема: Електромагнітні коливання та хвилі.

Мета: Вивчення та дослідження електромагнітних коливань та хвиль.

Питання для обговорення:

1. Електричний коливальний контур. Власні електромагнітні коливання.
2. Затухаючі електромагнітні коливання.
3. Вимушені електромагнітні коливання. Резонанс.
4. Електромагнітні хвилі. Випромінювання та реєстрація електромагнітних хвиль.
5. Шкала електромагнітних хвиль.

Література: 1-12.

Практичне заняття № 4

Тема: Інтерференція світлових хвиль.

Мета: Вивчення та дослідження явища інтерференції світлових хвиль.

Питання для обговорення:

1. Інтерференція світлових хвиль. Оптична різниця ходу.
2. Умови інтерференційних максимумів та мінімумів.
3. Приклади застосування та способи спостереження інтерференції.
4. Кільця Ньютона.

Література: 1-12.

6. Тематика самостійної роботи студентів

На самостійну роботу кожному студенту пропонується написання і представлення реферату на запропоновану або самостійно вибрану тему. Орієнтовна тематика рефератів:

1. Рух в неінерціальних системах відліку.
2. Ідеальні гази.
3. Перший закон термодинаміки.
4. Кінетична теорія газів.
5. Другий закон термодинаміки.
6. Реальні гази. Рідини. Тверді тіла.
7. Провідники в електричному полі. Розподіл зарядів на провіднику.
8. Електричне поле на поверхні діелектрика.
9. Сегнетоелектрики. П'єзоелектрики.
10. Методи розрахунку лінійних електричних кіл.
11. Напівпровідникові прилади. Схеми ввімкнення транзисторів.
12. Електричний струм в рідинах, газах та у вакуумі.
13. Магнітне поле електричного струму. Циркуляція вектора напруженості.
14. Поняття про діа-, пара-, та феромагнетисти.
15. Струми зміщення. Рівняння Максвелла в інтегральній і диференціальній формі.
16. Ядерні сили. Крапельна модель ядра.
17. Радіоактивність. Правила зміщення та основний закон радіоактивного розпаду.

18. Виникнення α -, β -, γ -променів.

19. Ланцюгові реакції. Застосування ядерної енергії і радіоактивних ізотопів.

7. Організація та проведення тренінгу з дисципліни «Фізика»

Тематика тренінгу: розв'язування задач з різних розділів «Фізики».

Цей тренінг охоплює ключові аспекти «Фізики», поєднуючи теоретичні знання з практичними навичками. Студенти отримують практичні навички розв'язування задач, які будуть їм потрібні у професійній діяльності.

Мета тренінгу: забезпечити студентів комплексними теоретичними знаннями та практичними навичками в галузі розв'язування практичних задач з «Фізики».

Перелік завдань для тренінгу:

1. Розв'язування задач з розділу «Механіка та молекулярна фізика».
2. Розв'язування задач з розділу «Електромагнетизм та оптика».

Порядок проведення тренінгу:

Вступна частина проводиться з метою ознайомлення студентів із запропонованими завданнями тренінгу.

Організаційна частина полягає у створенні робочого настрою у колективі студентів.

Практична частина реалізується шляхом виконання завдань тренінгу.

Підведення підсумків. Обговорення результатів виконаних завдань. Обмін думками з питань, що виносились на тренінг.

8. Методи навчання.

У навчальному процесі застосовуються: лекції, в тому числі з використання мультимедійного проектора та інших ТЗН; практичні роботи, індивідуальні заняття; самостійна робота студентів; робота в Інтернет.

9. Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

У процесі вивчення дисципліни «Фізика» використовуються наступні методи оцінювання навчальної роботи студента:

- поточне опитування;
- підсумковий модульний контроль за кожним змістовним модулем;
- оцінювання практичних занять;
- оцінювання тренінгів;
- оцінювання результатів самостійної роботи;
- підсумковий письмовий екзамен.

10. Критерії, форми поточного та підсумкового контролю

Підсумковий бал (за 100 – бальною шкалою) з дисципліни «Фізика» визначається як середньозважена величина, в залежності від питомої ваги кожної складової залікового кредиту.

Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3	Модуль 4	Модуль 5
10%	10%	10%	10%	5%	15%	40%
Поточне оцінювання	Модульний контроль 1	Поточне оцінювання	Модульний контроль 2	Тренінги	Самостійна робота	Іспит
Оцінка за даний модуль визначається як середнє арифметичне за роботу на практичних заняттях №1-8.	Підсумкова письмова робота за темами №1-8.	Оцінка за даний модуль визначається як середнє арифметичне за роботу на практичних заняттях №9-15.	Підсумкова письмова робота за темами №9-15.	Визначається як середнє арифметичне за виконання завдань за темами №1-2 тренінгу.	Оцінка за виконаний і представлений реферат на вибрану тему.	Структура екзаменаційного білету: тестові завдання (20 тестів по 2 бали за тест) – макс. 40 балів; пит. 1 – макс. 20 балів; пит. 2 – макс. 20 балів; задача – макс. 20 балів

Шкала оцінювання:

За шкалою ЗУНУ	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90-100	відмінно	A (відмінно)
85-89	добре	B (дуже добре)
75-84		C (добре)
65-74	задовільно	D (задовільно)
60-64		E (достатньо)
35-59	незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1-34		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)

11. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

№	Найменування	Номер теми
1	Електронний варіант лекцій	1 - 15
2	Методичні вказівки до виконання практичних робіт (електронний варіант)	1 - 15
3	ПК Intel Core i3-540; монітор 19 Samsung; принтер лазерний Canon MF4570.	1 - 15

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Посудін Ю.І. Фізика. К.: Ліра-К, 2020. 472 с.
2. Касянчук М.М., Паздрій І.Р., Якименко І.З., Дериш Б.Б. Навчальний посібник «Фізика» для студентів галузі знань 12 – Інформаційні технології. Тернопіль, ФО-П «Шпак», 2023. 148 с.
3. Альошина М.А., Богданова Г.С., Божинова Ф.Я., Кирик Л.А., Гіппенрейтер Ю. ЗНО 2021. Фізика. Комплексне видання. К.: Літера, 2021. 400 с.
4. Мороз І. Фізика. Англійсько-український енциклопедичний словник основних термінів, понять та законів. Львів: видавництво Львівської політехніки, 2020. 364 с.
5. Віктор П.А. Фізика. Основи і механічний рух. К.: Book Chef, 2020. 384 с.
6. Малишев В., Габ А., Шахнін Д. Наноматеріали. Класифікація, технології одержання, особливі властивості, основні методи досліджень та напрями застосування. К.: Видавництво Університету Україна, 2020. 236 с.
7. Яковлева Г., Вовк О., Бойченко С., Лейда К., Шаманський С. Альтернативні енергоресурси. Вступ до спеціальності. К.: ЦНЛ, 2021. 390 с.
8. Лобода В. Фізичні основи вакуумної техніки. К.: Університетська книга, 2020. 296 с.
9. Ігор Зачек, Іван Лопатинський, Степан Дубельт Фізика і комп'ютерні технології. Львів: Львівська політехніка. 2019. 360 с.
10. H.Falfushynska, B.Buyak, H.Tereshchuk, G.Torbin, M.Kasianchuk, "Strengthening of e-learning at the leading Ukrainian pedagogical universities in the time of COVID-19 pandemic", *CEUR Workshop Proceedings*, vol. 2879, pp. 261-273, 2020.
11. Mokhun S., Fedchyshyn O., Kasianchuk M., Chopyk P., Basisty P., Matsyuk V. Stellarium Software as a Means of Development of Students' Research Competence While Studying Physics and Astronomy. *Proceedings of the 12th International Conference on Advanced*

Computer Information Technologies (*ACIT-2022*), Spisska Kapitula, Slovakia. 2022. pp. 537–441.

12. Falfushynska H.I., Buyak B.B., Torbin G.M., Tereshchuk G.V., Kasianchuk M., Karpiński M. Enhancing digital and professional competences via implementation of virtual laboratories for future physical therapists and rehabilitologist. *CEUR Workshop Proceedings*, 2022, Vol. 3085. P. 355–364.